

ปัญหาวิจัยเชิงวิชาการ
เรื่อง วิกฤตการณ์ผู้นำไทย ปัญหา – ทางออก
กรณีศึกษา : จากกรณีพิพาทเขาพระวิหารระหว่างไทยกับกัมพูชา

ผู้วิจัย

ดร.สมชาย คุ่มพูล

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

ผู้อำนวยการ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)

สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

สารบัญ

	หน้า
1. ปัญหาและต้นเหตุของปัญหา-----	1
2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง-----	2
2.1 แนวคิด และทฤษฎีความขัดแย้งในองค์กร-----	2
2.1.1 ความหมาย และกระบวนการความขัดแย้ง	
2.2.2 ประเภทและความแตกต่างในแนวคิดของความขัดแย้ง	
2.2.3 วิธีการ 5 ข้อ เพื่อลดความขัดแย้ง	
2.2.4 ผลเสียและผลดีของความความขัดแย้ง	
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ (Leaders and Leadership)-----	4
2.3 ทฤษฎีภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership Theory) -----	7
2.3.1 ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ	
2.3.2 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ	
2.3.3 ทฤษฎีความเป็นผู้นำตามสถานการณ์	
2.3.4 ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป	
2.4 คุณลักษณะของผู้นำประสบความสำเร็จ-----	11
2.5 หลักธรรมในการบริหารงาน -----	11
3. การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข -----	11
4. การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา -----	14
5. การประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ไขปัญหา -----	15
6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ -----	15
7. เอกสารอ้างอิง-----	15

ปัญหาวิจัยเชิงวิชาการ
เรื่อง วิกฤตการณ์ผู้นำไทย ปัญหา – ทางออก
กรณีศึกษา : จากกรณีพิพาทเขาพระวิหารระหว่างไทยกับกัมพูชา

-----

1. ปัญหาและต้นเหตุของปัญหา

บทบาทผู้นำโดยเฉพาะนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งประชาชนถือว่าสำคัญโดยเฉพาะประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ได้คาดหวังที่จะมีผู้นำประเทศที่มีวิสัยทัศน์และบริหารจัดการประเทศชาติด้วยการอุทิศตนทำประโยชน์เพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

จากกรณีพิพาทเขาพระวิหารระหว่างไทยกับกัมพูชา กลับมาเป็นข่าวใหญ่อีกครั้งหนึ่ง หลังจากทีคณะกรรมการมรดกโลกของยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ตั้งแต่ปี 2551 ขณะนี้ปัญหาสำคัญคือกัมพูชาเสนอแผนบริหารจัดการพื้นที่รอบปราสาทพระวิหาร แต่ไทยได้เสนอคัดค้านมา 2 ปีติดต่อกัน โดยปีนี้จัดประชุมที่ประเทศบราซิล ฝ่ายไทยได้ส่งตัวแทนไปยื่นประท้วงคัดค้าน เพราะเห็นว่าไม่ถูกต้องและไม่โปร่งใส เพราะเห็นว่า ถ้ายอมรับแผนที่ที่กัมพูชาจัดทำขึ้น นำไปประกอบแผนการบริหารจัดการพื้นที่ ไทยอาจเสียดินแดนนับล้านไร่ แม้แต่คนไทยที่มีแนวคิดทางการเมืองคล้ายกันก็มีความเห็นแตกต่างกันเช่น นายรัฐมนตรี กับ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ที่เห็นคล้ายกันคือต้องยึดสันปันน้ำเป็นเส้นแบ่งเขตแดนของสองประเทศ ซึ่งยึดตามสนธิสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ค.ศ.1904 (พ.ศ.2447) ซึ่งกรณีนี้ จะทำให้เขาพระวิหารอยู่ในเขตแดนไทย แต่ศาลโลก ได้พิพากษา เมื่อ 2505 ให้สนธิสัญญาโดยไม่ทักท้วง อีกกรณีคือไม่ยอมรับแผนที่ที่กัมพูชาจัดทำขึ้นเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ แต่ที่แนวคิดต่างกันคือ แนวทางการแก้ไขปัญหามาของชาติ

จากการที่นายอภิสิทธิ์ฯ ได้ออกรายการโทรทัศน์เชื่อมั่นประเทศไทย เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา กล่าวที่เราประสบความสำเร็จในการอ้างสิทธิบริเวณรอบปราสาทพระวิหาร และว่าไทยเราไม่ได้หนึ่งนอนใจว่าจะทำอะไรอย่างหนักต่อไปนี้ และอย่างน้อยก็ยกขึ้นที่ได้เห็นเอกสารของกัมพูชา และรู้ในสิ่งที่กัมพูชากำลังจะทำขึ้น นอกจากภาครัฐแล้ว ผมขอเชิญชวนประชาชนที่สนใจและอยากเสนอทางออกเรื่องนี้ มาร่วมกันหาข้อมูลแล้วนำความคิดไปเสนอต่อบรรดาประเทศสมาชิกของมรดกโลกและองค์การยูเนสโก.

เหตุการณ์ดังกล่าวถือว่าเป็นการทำทนายภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในการบริหารจัดการรัฐบาลและความมีวิสัยทัศน์ที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนชาวไทยได้หรือไม่อย่างไร ? ไทยจึงจะไม่เสียดินแดนให้กัมพูชาไปอีก 4.6 ล้านตารางกิโลเมตร ดังนั้นนักศึกษาคิดว่าเพื่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้นำนายกรัฐมนตรี ควรจะมีองค์ประกอบตัวแบบผู้นำแบบใด ?

2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น อันนำไปสู่ข้อพิพาทระหว่างประเทศระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งผู้จัดทำรายงานเชิงวิชาการครั้งนี้ได้นำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา ตามวิสัยทัศน์ ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด และทฤษฎีพฤติกรรมความขัดแย้งในองค์การ

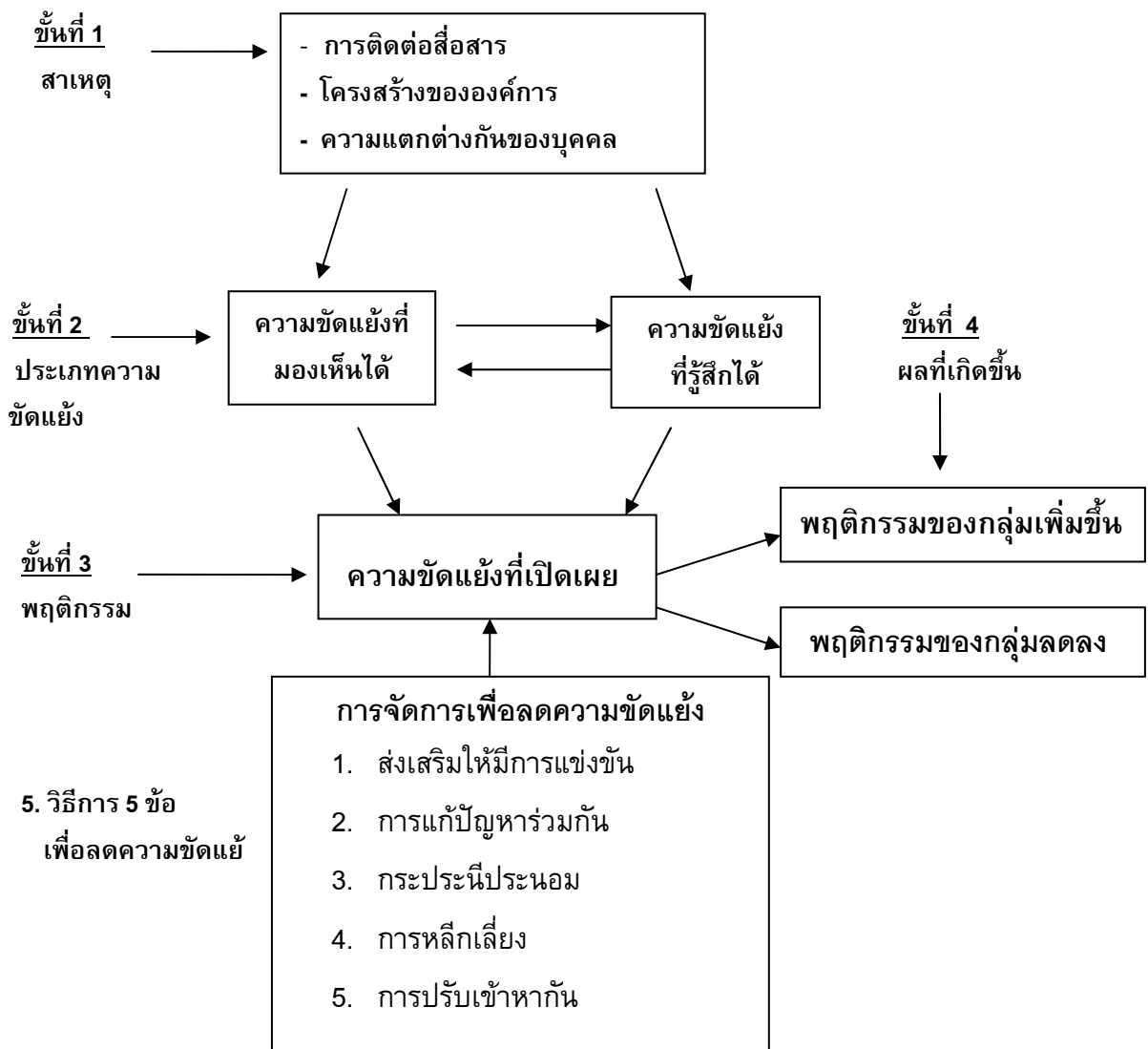
2.1.1 ความหมายความขัดแย้งในองค์การ

ความขัดแย้ง คือ ความไม่เห็นพ้องกันระหว่างสมาชิกในเรื่องต่างๆ ที่เขามีส่วนร่วมในองค์การ

2.1.2 กระบวนการความขัดแย้งในองค์การ

กระบวนการที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความขัดแย้งในองค์การ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันและมีรายละเอียดดังในรูปแผนภูมิที่ 1.1

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงในกระบวนการความขัดแย้งในองค์การ

2.1.3 ประเภทของความขัดแย้ง และความแตกต่างในแนวคิดของความขัดแย้ง

ประเภทของความขัดแย้ง และความแตกต่างในแนวคิดของความขัดแย้ง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวแบบโบราณ (The Traditional View)

ซึ่งมองความขัดแย้งว่าเป็นเครื่องทำลายและก่อผลเสียแก่องค์กร และความขัดแย้งเกิดจากความผิดขององค์การบริหาร หน้าที่ของนักบริหาร คือ หลีกเลี่ยงการขัดแย้งและขจัดความขัดแย้ง

2. แนวพฤติกรรมศาสตร์ (The Behavioral View)

ซึ่งยอมรับความขัดแย้งว่าเป็นธรรมชาติขององค์การ และเป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การ จะแก้ไขความขัดแย้ง โดยการชี้ถึงสาเหตุหรือปัญหาของความขัดแย้ง

3. แนวความคิดด้านปฏิกริยาสัมพันธ์ (The Interaction View)

ซึ่งมองแนวขัดแย้งในทางด้านดีและสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสิ่งใหม่ๆ ขึ้นในองค์การ หน้าที่หลักของนักบริหาร คือการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

2.1.4 วิธีการ 5 ข้อ เพื่อลดความขัดแย้ง

1. ส่งเสริมให้มีการแข่งขัน
2. การแก้ปัญหาาร่วมกัน
3. กระทบประนีประนอม
4. การหลีกเลี่ยง
5. การปรับเข้าหากัน

2.1.5 ผลดีและผลเสียของความความขัดแย้งในองค์การ

1. ผลดี

1. ป้องกันการอยู่กับที่
2. กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น
3. มุ่งขจัดปัญหาโดยแสวงหาแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน
4. ช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์ของกลุ่มและบุคคล
5. กระตุ้นให้เกิดความสามัคคีในองค์การ (ความขัดแย้งภายนอก)
6. สร้างความคิด และกระตุ้นให้หาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น

2. ผลเสีย

1. ทำให้เกิดความสูญเสียกำลังคน
2. ทำให้มีตราบาปในกลุ่มน้อยลง
3. บรรยากาศของความเชื่อถือและไว้วางใจหมดลง

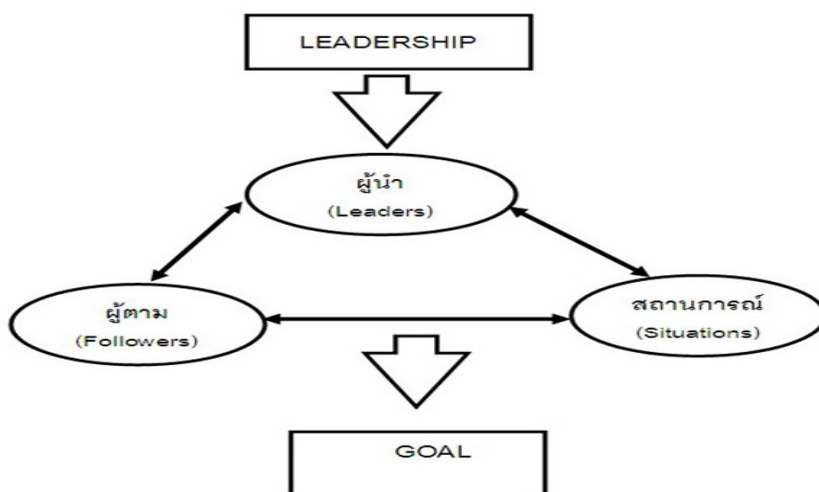
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ (Leaders and Leadership)

2.2.1 ความหมายของผู้นำ (Leaders)

ผู้นำ คือ ผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น นำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจ และเชื่อใจอย่างเต็มที่อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง

2.2.2 ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership)

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นความสามารถด้านอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ใช้กระบวนการสั่งการ การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ โดยถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่หยุดนิ่งของกระบวนการ 3 อย่าง ที่มีความเกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลต่อกัน ได้แก่ ผู้นำ (Leaders) ผู้ตาม (Follows) และสถานการณ์ (Situations) อันนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2.2.2.1 ประเภทของผู้นำ

ในเรื่องราวของ ประเภทของผู้นำได้มีการแบ่งประเภทของผู้นำได้หลายแบบ ซึ่งการแบ่งประเภทของผู้นำตามลักษณะของการปฏิบัติงาน มีดังนี้

1. ผู้นำตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้นำที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย หรือระเบียบที่กำหนด เช่น นายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ฯลฯ โดยกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของแต่ละตำแหน่งเอาไว้

2. ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษมีบุคลิกลักษณะหรือความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งเป็นได้ทั้งในทางที่ดีหรือเลว เช่น หัวหน้านักเลง หัวหน้าทีมกีฬา เป็นต้น
3. ผู้นำในลักษณะที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำของพระราชวงศ์ หรือของประเทศชาติที่มีพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ

1. การแบ่งประเภทของผู้นำตามลักษณะพฤติกรรม

จอห์น ฟลานาแกน (John C. Flanagan) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมของหัวหน้า และได้แบ่งผู้นำตามลักษณะออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1.1 ผู้นำที่มุ่งแต่งานเป็นสำคัญ มีลักษณะพฤติกรรมแสดงออกเป็นเผด็จการ
- 1.2 ผู้นำที่ตระหนักถึงผลงานและความพอใจของทุกฝ่าย เป็นผู้มีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย
- 1.3 ผู้นำที่ถือว่าประสิทธิภาพของการทำงานสูงได้เนื่องจากน้ำใจ ผู้นำประเภทนี้ถือว่าน้ำใจหรือสิ่งตอบแทน เป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูง

2. การแบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะการบริหารงาน

ลิปปีท (Lippitt) แบ่งประเภทของผู้นำตามลักษณะของการบริหารงานเป็น 3 ประเภทได้แก่

- 2.1 ผู้นำแบบเผด็จการ (The Autocratic Style)
- 2.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (The Democratic Leader)
- 2.3 ผู้นำแบบตามสบายหรือแบบเสรี (The Laissez-faire or Anarchic Leader)

3. การแบ่งตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกและพฤติกรรมการทำงาน

เก็ตเซลส์กับกูบา (Getzels กับ Guba) แบ่งผู้นำออกเป็น 3 ชนิด ตามลักษณะของพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออก (Role Behavior) ในการบริหารหน่วยงาน ผู้นำดังกล่าวทั้ง 3 ชนิด คือ

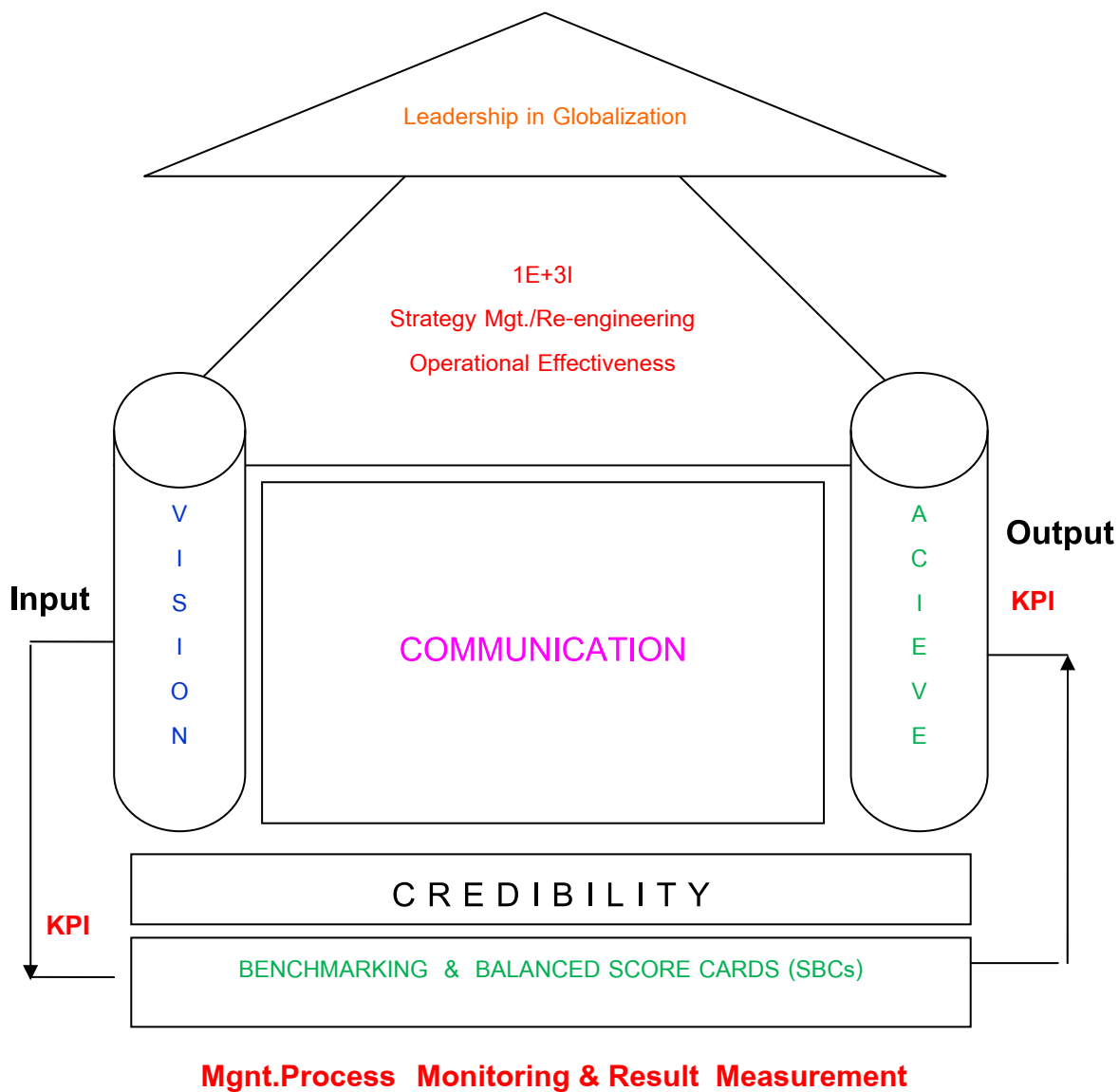
3.1 ผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก (The Nomothetic Leader) คือผู้นำที่ถือเอาวัตถุประสงค์ ระเบียบ กฎเกณฑ์และผลประโยชน์ของสถาบันหรือหน่วยงานเป็นสำคัญ แม้จะต้องทำลายน้ำใจคนหรือทำให้ผู้ใดเดือดร้อนก็ไม่ถือเป็นสิ่งสำคัญ สถาบันหรือหน่วยงานก่อนเสมอ

3.2 ผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก (The Idiographic Leader) คือผู้นำที่อาศัยความคิดเห็นและการตัดสินใจของตนเองเป็นแนวทางสั่งการ โดยพิจารณาตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นนายๆไป ไม่ว่าจะทำการใดคำนึงถึงความเหมาะสม ความต้องการ ความจำเป็น ความสุข ความเดือดร้อนของบุคคลที่เกี่ยวข้องก่อนสิ่งใด หากมีอะไรขัดต่อระเบียบอยู่บ้างก็ไม่สนใจ หากพิจารณาว่าเหมาะสมกับบุคคลนั้นบุคคลนี้ก็จะสั่งการทันที คือถือว่าการคบหาส่วนตัวสำคัญกว่าตำแหน่ง

3.3 ผู้นำที่ประสานประโยชน์ (The Transactional Leader) คือผู้นำที่พิจารณาทั้งประโยชน์ของสถาบันหรือหน่วยงานและประโยชน์ของบุคคล ทั้ง 2 อย่างพร้อม ๆ กันแล้วจะลุ่มอล่วยไม่ให้อฝ่ายใดต้องเสียหายมากเกินไป เป็นผู้นำที่รู้จักประนีประนอมในเรื่องทุกเรื่องประโยชน์ของหน่วยงานก็ได้ ประโยชน์ของบุคคลก็ได้พร้อม ๆ กันไป

2.2.2.2 องค์ประกอบของภาวะความเป็นผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์

โมเดลแสดงองค์ประกอบของภาวะความเป็นผู้นำ ในยุคโลกาภิวัตน์ สำหรับผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง ดัดแปลงมาจาก The Leadership Challenge Model by Kouzes, J.M.& Posner, B.Z. (1993), *Credibility : How leaders Gain and Lose it. Why people Demand it.* San Francisco : Jossey-Bass Publisher. ออกแบบโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย คุ่มพูล ดังแสดงรายละเอียดในรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงองค์ประกอบของภาวะความเป็นผู้นำ ในยุคโลกาภิวัตน์ สำหรับผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง

2.3 ทฤษฎีภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership Theory)

- 2.3.1 ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ
- 2.3.2 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ
- 2.3.3 ทฤษฎีความเป็นผู้นำตามสถานการณ์
- 2.3.4 ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป

2.3.1 ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ

เป็นวิธีการศึกษาวิธีแรกสุด แต่เนื่องจากการศึกษาไม่สามารถยืนยันได้ว่าคุณลักษณะ (Trait) แต่ละคุณลักษณะของ ผู้นำ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำได้ จึงได้เปลี่ยนแนวทางการศึกษาไปที่ พฤติกรรมหรือแบบของผู้นำในเวลาต่อมา คุณลักษณะสามารถส่งเสริมให้ผู้นำประสบความสำเร็จได้ คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ในระยะเริ่มแรกของการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำ เหล่า นักจิตวิทยาและนักวิจัยได้พยายามแยกแยะคุณลักษณะส่วนตัวของผู้เป็นผู้นำ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ติดตัว ผู้นำมาตั้งแต่เกิด มีสิ่งซึ่งได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นภายหลัง โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าผู้นำย่อมมี คุณลักษณะบางประการที่แตกต่างไปจากผู้ตาม ได้พิจารณาคุณลักษณะใน 3 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะด้านกายภาพ
2. ด้านสติปัญญา
3. ด้านบุคลิกภาพของผู้นำ

2.3.2 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ

เป็นการพัฒนาในช่วงปี ค.ศ.1940 – 1960 แนวคิดหลักของทฤษฎี คือ ให้มองในสิ่งที่ผู้นำปฏิบัติและ ชี้ให้เห็นว่าทั้งผู้นำและผู้ตามต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นักทฤษฎี ได้แก่ Kurt Lewin, Rensis Likert, Blake and Mouton และ Douglas McGregor

1. Kurt Lewin's Studies

Lewin แบ่งลักษณะผู้นำเป็น 3 แบบ คือ

1.1 ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตา (Autocratic Leaders) จะตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์แน่นอนขึ้นอยู่กับตัวผู้นำเอง คิดถึงผลงานไม่คิดถึงคน บางครั้งทำให้เกิดศัตรูได้ ผู้นำ ลักษณะนี้จะใช้ได้ดีในช่วงภาวะวิกฤตเท่านั้น

1.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leaders) ใช้การตัดสินใจของกลุ่มหรือให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นส่วนรวม ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารแบบ 2 ทาง ทำให้เพิ่มผลผลิตและความพึงพอใจในการทำงาน บางครั้งการอิงกลุ่มทำให้ใช้เวลานานในการตัดสินใจ ระยะเวลาที่เร่งด่วนผู้นำ ลักษณะนี้ไม่เกิดผลดี

2.4 ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม (**Laissez-Faire Leaders**) จะให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาเต็มที่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา จะไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน ไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีระเบียบ จะทำให้เกิดความคับข้องใจหรือความไม่พอใจของผู้ร่วมงานได้และได้ผลผลิตต่ำ การทำงานของผู้นำลักษณะนี้เป็นการกระจายงานไปที่กลุ่ม ถ้ากลุ่มมีความรับผิดชอบและมีแรงจูงใจในการทำงานสูง สามารถควบคุมกลุ่มได้ดี มีผลงานและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ลักษณะผู้นำแต่ละแบบจะสร้างบรรยากาศในการทำงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้ลักษณะผู้นำแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ด้วย

3 Likert's Michigan Studies

Rensis Likert และสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยมิชิแกนทำการวิจัยด้านภาวะผู้นำโดยใช้เครื่องมือที่ Likert และกลุ่มคิดขึ้น ประกอบด้วย ความคิดรวบยอดเรื่อง ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์และการใช้อิทธิพล การตัดสินใจ การตั้งเป้าหมาย การควบคุมคุณภาพและสมรรถนะของเป้าหมาย โดยแบ่งลักษณะผู้นำเป็น 4 แบบ คือ

2.1 แบบใช้อำนาจ (Explorative – Authoritative) ผู้บริหารใช้อำนาจเผด็จการสูง ใ่ว่างใจผู้ใต้บังคับบัญชาเล็กน้อย บังคับบัญชาแบบขู่เข็ญมากกว่าการชมเชย การติดต่อสื่อสารเป็นแบบทางเดียวจากบนลงล่าง การตัดสินใจอยู่ในระดับเบื้องบนมาก

2.2 แบบใช้อำนาจเชิงเมตตา (Benevolent – Authoritative) ปกครองแบบพ่อปกครองลูก ให้ความใ่ว่างใจผู้ใต้บังคับบัญชา จูงใจโดยการให้รางวัล แต่บางครั้งขู่ลงโทษ ยอมให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนได้บ้าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาบ้าง และบางครั้งยอมให้การตัดสินใจแต่อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของผู้บังคับบัญชา

2.3 แบบปรึกษาหารือ (Consultative – Democratic) ผู้บริหารจะให้ความใ่ว่างใจ และการตัดสินใจแต่ไม่ทั้งหมด จะใช้ความคิดและความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ ให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจจะลงโทษนานๆครั้งและใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางจากระดับล่างขึ้นบน และจากระดับบนลงล่าง การวางนโยบายและการตัดสินใจมาจากระดับบน ขณะเดียวกันก็ยอมให้การตัดสินใจบางอย่างอยู่ในระดับล่าง ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาในทุกด้าน

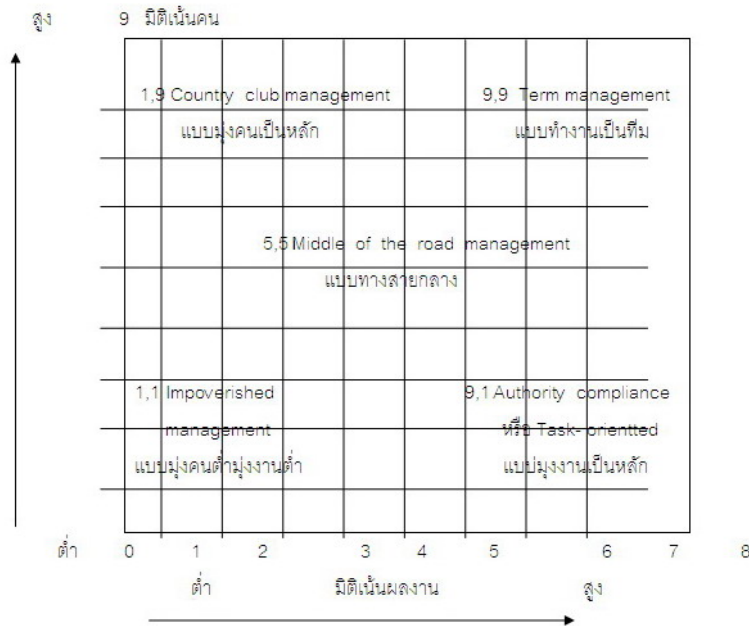
2.4 แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Participative – Democratic) ผู้บริหารให้ความใ่ว่างใจ และเชื่อถือผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีการให้รางวัลตอบแทนเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่กลุ่ม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตั้งจุดประสงค์ร่วมกัน การประเมินความก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางทั้งจากระดับบนและระดับล่าง ในระดับเดียวกันหรือในกลุ่มผู้ร่วมงานสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารได้ทั้งในกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้ร่วมงาน

Likert พบว่า การบริหารแบบที่ 4 จะทำให้ผู้นำประสบผลสำเร็จและเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และยังพบว่าผลผลิตสูงขึ้นด้วย ซึ่งความสำเร็จขึ้นกับการมีส่วนร่วมมากน้อยของผู้ใต้บังคับบัญชา

(3) Blake and Mouton’s managerial Grid

Blake and Mouton กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่ดีมีปัจจัย 2 อย่างคือ คน (People) และผลผลิต (Product) โดยกำหนดคุณภาพและลักษณะสัมพันธภาพของคนเป็น 1 – 9 และกำหนดผลผลิตเป็น 1 – 9 เช่นกัน และสรุปว่าถ้าคนมีคุณภาพสูงจะส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพสูงตามไปด้วย เรียกรูปแบบนี้ว่า Nine-Nine Style (9, 9 style) ซึ่งรูปแบบของการบริหารแบบตาข่ายนี้จะแบ่งลักษณะเด่นๆของผู้นำไว้ 5 แบบ คือ แบบมุ่งงานเป็นหลัก แบบมุ่งคนเป็นหลัก แบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำ แบบทางสายกลาง และแบบทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำที่ดีมีปัจจัย 2 อย่างคือ คน (People) และผลผลิต (Product)

ที่มา : Blake and McCanse (1991 : 29)

ตามแนวคิดของ **Blake and Mouton** รูปแบบของผู้นำมี 5 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบมุ่งงาน (Task-Oriented/Authority Compliance) แบบ 9, 1
2. แบบมุ่งคนสูง (Country Club Management) แบบ 1,9
3. แบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำ (Impoverished) แบบ 1, 1
4. แบบทางสายกลาง (Middle of The Road Management) แบบ 5,5
5. แบบทำงานเป็นทีม (Team Management) แบบ 9,9

(4) McGregor's: Theory X and Theory Y

Douglas McGregor เป็นนักจิตสังคมชาวอเมริกา ซึ่งทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีความ ต้องการขั้นพื้นฐานของมาสโลว์ ซึ่ง McGregor มีความเห็นว่า การทำงานกับคนจะต้องคำนึงถึง ธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ คือ มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน และต้องการแรงจูงใจ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้ สิ่งที่ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการจึงจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา และกระตือรือร้นช่วยกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

2.3.3 ทฤษฎีตามสถานการณ์

เป็นทฤษฎีที่นำปัจจัยสิ่งแวดล้อมของผู้นำมาพิจารณาว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของผู้บริหาร ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่อำนวยให้ ได้แก่

1. แนวคิดทฤษฎี 3 – D Management Style
2. Theory Z Organization
3. Life – Cycle Theories
4. Fiedler's Contingency Model of Leadership Effectiveness

2.3.4 ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป

2.3.4.1 ลักษณะของผู้นำเชิงปฏิรูป

เบรินส์ สรุปลักษณะผู้นำเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership)
2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)
3. ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership)

2.3.4.2 ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership)

2.3.4.3 จริยธรรมของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป (The ethics of Transformational leadership)

2.4 คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ

1. สร้างแรงขับ (Drive)
2. ความซื่อสัตย์และความมั่นคง (Honesty and integrity)
3. แรงจูงใจในการเป็นผู้นำ (Leadership motivation)
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self – confidence)
5. ความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive ability)
6. มีความรู้ในงาน (Knowledge of the business)
7. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity)
8. ความยืดหยุ่น (Flexibility)

2.5 หลักธรรมในการบริหารงาน

หลักธรรมหรือหลักคำสอนทางพุทธศาสนา ที่ผู้นำทั้งหลายควรมีความตระหนักถึงและนำมาพิจารณาในการบริหารงาน เพื่อให้งานที่ได้มีคุณภาพดี ประกอบด้วย

2.5.1 อธิปไตย 4 คือ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ได้แก่

2. วิริยะ
3. จิตตะ
4. วิมังสา

2.5.2 สังคหัตถุ 4 ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคีหลักการสงเคราะห์ ได้แก่

2. ปิยวาจา
3. อุตถจริยา
4. สมานัตตตา

2.5.3 พรหมวิหาร 4 เป็นธรรมประจำใจอันประเสริฐ หรือ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์หรือเป็นธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ

1. เมตตา
2. กรุณา
3. มุทิตา
4. อุเบกขา

3. การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข

1. ในการปัญหาผู้เขียนรายงานนี้ได้นำ SWOT มาใช้วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินกลยุทธ์ของไทยที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติต่อกัมพูชาในกรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร เพื่อให้สองประเทศสามารถได้ประโยชน์ต่อการสร้างความร่วมมือกัน การกำหนดมาตรการที่เหมาะสม ทั้งด้านนโยบาย การบริหาร เพื่อสงวนรักษา คุ้มครองและส่งเสริม มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ให้มีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ต่อไป

การวิเคราะห์ SWOT Analysis กรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร

■ วิเคราะห์ปัจจัยภายใน

บริบทที่เกี่ยวข้อง	จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>กรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ เขาพระวิหารนั้นเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ เป็นแหล่งรวม ความรู้ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ภาษา และจารึกที่สำคัญอย่างยิ่ง ควรแก่การอนุรักษ์และรักษาไว้ ■ ความสมบูรณ์ของมรดกโลก ในแง่มุมวิชาการนั้น มิได้จำกัดเฉพาะองค์ปราสาทเท่านั้น แต่ยักรวมถึงพื้นที่ปริมาตร และหลักเกณฑ์อื่นๆ ด้วย ■ เพราะที่ตั้งปราสาทและการเข้าถึงโดยสะดวก จะต้อง เป็นการเดินทางขึ้น จากฝั่งไทยเท่านั้น ■ อีกทั้งในเขตที่เป็นดินแดนของไทยในปัจจุบัน ยังมีโบราณสถานอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ อันใกล้ชิดระหว่างพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของ กลุ่มปราสาทเขาพระวิหารในเขตกัมพูชากับพื้นที่ในเขตไทย เช่น สระตราว ที่เป็นสระน้ำขนาดใหญ่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ซึ่งถือเป็นบาง รายของปราสาทพระวิหาร หรือบริเวณผามออีแดง ที่มีสถาปัตยกรรมเป็นรูปหินสององค์ หรือภาพแกะสลักนูนต่ำ ซึ่งทั้งหมดล้วนมีเรื่องราวและความเกี่ยวข้องกับปราสาท พระวิหารอย่างมีนัยสำคัญทั้งสิ้น 	<ul style="list-style-type: none"> ■ คติปราสาทเขาพระวิหาร คติปราสาทเขาพระวิหาร เป็นความขัดแย้งระหว่างราชอาณาจักรกัมพูชากับราชอาณาจักรไทย ซึ่งเริ่มเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2501 ในการอ้างสิทธิเหนือบริเวณปราสาทเขาพระวิหาร ซึ่งตั้งอยู่ที่ชายแดนไทยด้านอำเภอแก่งतरลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และชายแดนกัมพูชาด้านจังหวัดพระวิหาร ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ทั้งไทยและกัมพูชา ถือแผนที่ปักปันเขตแดนตามแนวสันปันน้ำของเทือกเขาพนมดงรักคนละฉบับ <ul style="list-style-type: none"> ■ ศาลโลก ได้พิพากษา เมื่อ 2505 ให้ปราสาทพระวิหารเป็นของกัมพูชา โดยอ้างหลัก “กฎหมายปิดปาก” อ้างว่าไทยยอมรับแผนที่แนบท้ายสนธิสัญญาโดยไม่ทักท้วง

■ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

บริบทที่เกี่ยวข้อง	โอกาส	ภัยคุกคาม
<p>กรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ทางฝ่ายไทยจึงเห็นว่าทางออกที่เป็นไปได้ประการหนึ่งในการขอขึ้นทะเบียน ปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลก คือการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างไทยกับกัมพูชา ในลักษณะ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ แผนที่แนบท้าย แผนบริหารจัดการพื้นที่ ที่กัมพูชาจะส่งให้ศูนย์มรดกโลกในการประชุมครั้งหน้าจะเป็นอย่างไร? และยังไม่ทราบว่าทางกัมพูชาจะส่งมาให้ไทยได้ตรวจสอบดูบ้าง

	<p>Transboundary Property ซึ่งมีตัวอย่าง ใน ประวัติของมรดกโลก แล้วหลายแห่งอันสะท้อนให้เห็นหลักการอันสำคัญของ คณะกรรมการมรดกโลกที่ให้การเอาใจใส่ต่อข้อกังวล และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกๆ ฝ่าย และเพื่อให้เกณฑ์การเป็นมรดกโลกของแหล่งโบราณสถานนั้นๆ ได้รับการคำนึงถึงอย่างถูกต้อง และครบถ้วนฝ่ายไทยก็พร้อมที่สนับสนุนการจดทะเบียน เขาพระวิหารเป็นมรดกโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ศูนย์มรดกโลก ไม่จำเป็นต้องรับขึ้นทะเบียน หากเห็นว่าไม่ครบสมบูรณ์คุณค่าแห่งโบราณสถาน และอาจจะสร้างปัญหาให้ไทย-กัมพูชาพิพาทกันบานปลายได้ การยึดหลักความสมบูรณ์แห่งคุณค่าของโบราณสถาน ตามหน้าที่หลักของตนนั้น น่าจะช่วยแก้ปัญหาให้ไทย-กัมพูชาได้มากกว่าที่เป็นอยู่ 	<p>หรือหรือไม่? ซึ่งเป็นผลต่อการตัดสินใจของโลกได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ คณะกรรมการมรดกโลกของยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ตั้งแต่ปี 2551 ขณะนี้ ปัญหาสำคัญคือกัมพูชาเสนอแผนบริหารจัดการพื้นที่รอบปราสาทพระวิหาร
--	--	--

สรุป จากกรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหารที่กล่าวมาสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินกลยุทธ์ของ ไทยที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติต่อกัมพูชา เพื่อให้ทั้งสองประเทศสามารถได้ประโยชน์ต่อการ สร้างความร่วมมือกันได้ ดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขข้อพิพาทปราสาทพระวิหารนี้ควรดำเนินไปโดยการเจรจาต่อรองอย่างสันติวิธีระหว่างสองประเทศนี้ โดยเป็นในรูปแบบทวิภาคี

2. จากปัญหากรณีข้อพิพาทระหว่างไทยกับกัมพูชา ร่วมระดมแสดงความคิดเห็นของภาคีและทุก ๆ ฝ่าย รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การแสดงพลังความคิด ของนักการทูต นักรัฐศาสตร์ และนักกรณีข้อพิพาทนี้ว่ามีทางออกใด ที่จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้บ้าง โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการพิพาทนี้มาตั้งแต่ต้น เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความสมดุลของทั้งสองประเทศและทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อเสนอแนะแนวทางออกที่เป็นไปได้อีกประการหนึ่งคือ ในการขอขึ้นทะเบียน ปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลก คือการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างไทยกับกัมพูชา ในลักษณะ Transboundary Property ซึ่งมีตัวอย่าง ในประวัติของมรดกโลก แล้วหลายแห่งอันสะท้อนให้เห็นหลักการอันสำคัญของ คณะกรรมการมรดกโลกที่ให้การเอาใจใส่ต่อข้อกังวล และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกๆ ฝ่าย และเพื่อให้เกณฑ์การเป็นมรดกโลก ของแหล่งโบราณสถานนั้นๆ ได้รับการคำนึงถึงอย่างถูกต้อง และครบถ้วนฝ่ายไทยก็พร้อมที่สนับสนุนการจดทะเบียน เขาพระวิหารเป็นมรดกโลกในแนวทางนี้เต็มที่ โดยแนวทางนี้ต้องได้รับการสนองตอบจากฝ่ายกัมพูชาด้วยอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็น

6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากปัญหาเรื่อง ความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณีศึกษา : ปราสาทพระวิหาร นั้นไทยต้องตระหนักว่า รัฐบาลกัมพูชามีสิทธิร้องขอให้ศาลโลกตีความคำพิพากษา ปี 2505 ได้โดยลำพัง ผู้วิเคราะห์เชื่อว่าเชื่อว่าหากความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชาเลวร้ายลงเรื่อยๆ กัมพูชาจะเลือกหนทางนี้เพื่อยุติปัญหาที่ยืดเยื้อมานานเสียที

ข้อเสนอแนะในมุมมองตามวิสัยทัศน์ของผู้วิเคราะห์ โดยได้ศึกษาและค้นคว้าจากในการรวบรวมข้อมูลได้พบว่าไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาและต้นเหตุของปัญหา สาเหตุที่อาจทำให้เกิดปัญหา หรือการยืนยันสาเหตุที่แท้จริง และรวมทั้งได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีมาวิเคราะห์ผล การดำเนินการป้องกัน การวางแผนตั้งรับ พร้อมทั้งรูปแบบตามและกระบวนการ เพื่อจะได้วิเคราะห์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและโอกาส

ส่วนบทบาทและภาวะผู้นำ (Leadership) ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งถือว่ามีคามสำคัญยิ่งโดยเฉพาะกับประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์เรา จึงคาดหวังที่ จะมีผู้นำประเทศที่มีวิสัยทัศน์และบริหารจัดการประเทศชาติด้วยการอุทิศตนทำประโยชน์เพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง ในการมุ่งมั่นในการดำเนินการวางแผนและจัดทำโครงการระดับชาติในการแก้ปัญหาข้อพิพาทและความขัดแย้งปราสาทพระวิหาร ที่มีประสิทธิภาพและเอื้อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติสูงสุด ต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

1. บทความ เรื่อง กรณีพิพาทเขาพระวิหารระหว่างไทยกับกัมพูชา
หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันศุกร์ที่ 31 กรกฎาคม 2553 ปีที่ 33 ฉบับที่ 11825
2. ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ รักธรรม.(2532). พฤติกรรมความขัดแย้งในองค์กร. พิมพ์ที่โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2532
3. ดร.สมชาย คุ่มพูล. วิสัยทัศน์ผู้นำ หนังสือประกอบการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ระบบการศึกษาทางไกลทางอินเทอร์เน็ต) มหาวิทยาลัยรังสิต พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี, 2551